

BELEDİYE ŞİRKETLERİNİN DENETİMİ **5393 BELEDİYE KANUNU**

► ŞİRKET KURULMASI

► Madde 70 –

► Belediye kendisine verilen

► görev ve hizmet alanlarında,

► ilgili mevzuatta belirtilen usûllere göre şirket kurabilir.

...görev ve hizmet alanlarında

► BELEDİYENİN GÖREV VE SORUMLULUKLARI- Madde 14

► BELEDİYENİN YETKİLERİ VE İMTİYAZLARI- Madde 15 **İŞLETME TESİSİ**

► Madde 71 –

► Belediye, özel gelir ve gideri bulunan hizmetlerini İçişleri Bakanlığının izniyle bütçe içinde işletme kurarak yapabilir.

Mahalli İdareler Bütçe Ve Muhasebe Yönetmeliği

► Madde 4 – Tanımlar

► Bağlı idare:

► Belediyelere bağlı,

► kanunla kurulan,

► ayrı bütçeli ve

► kamu tüzel kişiliğine haiz

► su ve kanalizasyon, otobüs, ulaştırma ve benzeri hizmetleri yürüten idareleri,

6762 TÜRK TİCARET KANUNU

Ticaret Şirketleri

A) Nevileri:

Madde 136 - Ticaret şirketleri; kolektif, komandit, anonim,limited ve kooperatif şirketlerinden ibarettir.

Hükmi şahısların ehliyeti

Madde 137 –

Ticaret şirketleri hükmi şahsiyeti haiz olup şirket mukavelesinde yazılı işletme mevzuunun çevresi içinde kalmak şartıyla bütün hakları iktisap ve borçları iltizam edebilirler. Bu husustaki kanuni istisnalar mahfuzdur.

Tatbik olunacak kanun hükümleri

Madde 138 –

Her şirket nevine mahsus hükümler mahfuz kalmak şartıyla Medeni Kanunun 45, 47, 48, 49 uncu maddeleri ve bu fasılda hüküm bulunmayan hususlar hakkında Borçlar

Kanununun 520 - 541 inci maddeleri her şirket nevinin mahiyetine uygun olduğu nispette, ticaret şirketleri hakkında da tatbik olunur.
5393 Belediye Kanunu

► Denetime

► İlişkin Hükümler...>>>

Madde 55 -DENETİMİN KAPSAMI VE TÜRLERİ

► **Belediyelerde** iç ve dış denetim yapılır. Denetim,

► iş ve işlemlerin hukuka uygunluk, malî ve performans denetimini kapsar.

► İç ve dış denetim 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu hükümlerine göre yapılır.

Ayrıca,

► Belediyenin

► malî işlemler dışında kalan diğer idarî işlemleri,

► hukuka uygunluk ve idarenin bütünlüğü açısından

► İçişleri Bakanlığı tarafından da denetlenir.

Bağlı kuruluş ve işletmelerin Denetimi

► Belediyelere

► bağlı kuruluş ve işletmeler de

► yukarıdaki esaslara göre denetlenir.

Sonuç ;

► 5393 Sayılı Belediye Kanununda

► Belediye Şirketlerinin

► Denetimine İlişkin Bir Hüküm(Dolaylı Hükümler Hariç)

► Bulunmamaktadır.

İlgili Kanun

► 6762 Sayılı

► Türk Ticaret Kanunu

Limited Şirketlerde;

► C) Murakabe:

► Madde 548 - Ortakların sayısı yirmiye aşan limitet şirketlerde bir veya birden fazla murakıp bulunur. Bu fasılda başka bir hüküm bulunmadığı takdirde anonim şirketlerdeki murakıplara ait hükümler limited şirket murakıplarına da tatbik olunur.

► Ortaklarının sayısı yirmi ve yirmiden az olan limited şirketlerde, idare hak ve vazifesi bütün ortaklara ait değilse müdür sıfatını haiz olmayan ortaklar Borçlar Kanununun 531 inci maddesinde yazılı haktan faydalanabilirler.

Anonim Şirket

► **Murakabe :**

► **Madde 274 –**

► Anonim şirketlerinin muameleleri, bir tüzük ile tayin olunacak şekilde Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ticaret müfettişleri tarafından denetlenir.

► Denetim, bilançonun açıklık ve doğruluk esaslar çerçevesinde yapılacak incelemeyi de kapsar.

Âmme hükmi şahıslarının iştiraki-Madde 275

► Devlet, vilâyet, belediye gibi âmme hükmi şahıslarından birisine esas mukaveleye dercedilecek bir kayıtla pay sahibi olmasa dahi,

► mevzuu âmme hizmeti olan anonim şirketlerin idare ve murakabe heyetlerinde temsilci bulundurmamak hakkı verilebilir.

Statüleri;

► Âmme hükmi şahıslarının,

► şirket idare meclisi ve murakabe heyetlerindeki temsilcileri,

► umumi heyet tarafından seçilen âzaların hak ve vazifelerini haizdirler.

Mesuliyet –

Madde 336

► İdare meclisi âzaları şirket namına yapmış oldukları mukavele ve muamelelerden dolayı şahsen mesul olamazlar.

► Ancak aşağıda yazılı hallerde gerek şirkete gerek münferit pay sahiplerine ve şirket alacaklılarına karşı müteselsilen mesuldürler.

► 4. Umumi heyetten çıkan kararların sebepsiz olarak yerine getirilmemesi;

► 5. Gerek kanunun gerek esas mukavelelerinin kendilerine yüklediği sair vazifelerin kasden veya ihmal neticesi olarak yapılmaması.

Müdürler

► **Mesuliyet :**

► **Madde 342 –**

► Şirket muamelelerinin icra safhasına taallük eden kısmı, esas mukavele veya umumi heyet veya idare meclisi kararıyla idare meclisi âzasından veya ortaklardan olmayan bir müdüre tevdi edildiği takdirde; müdür, kanun veya esas mukavele yahut iş görme şartlarını tesbit eden diğer hükümlerle yükletilen mükellefiyetleri,gereği gibi veya hiç yerine getirmemiş olması halinde idare meclisi âzasının mesuliyetlerine ait hükümler gereğince şirkete, pay sahiplerine ve şirket alacaklılarına karşı mesul olur.

► Bu esas aykırı bir şartın esas mukaveleye konması veya

► müdürün idare meclisinin emri ve nezareti altında bulunması

► mesuliyeti bertaraf edemez.

İdare meclisi âzalarının mesuliyeti - Madde 346

- ▶ İdare meclisi âzaları, müdürlerin sebebiyet verdikleri zararlardan mesul değildirler
- Şu kadar ki;
- ▶ idare meclisi âzaları ;
- ▶ ehil olmayan müdürler tâyin etmek veya
- ▶ onların şirket içinde zararlı olan işve muamelelerine karşı müsamaha göstermek veya
- ▶ idare meclisinin salâhiyetli olmadığı hususlara müdürleri mezun kılmak suretiyle sebebiyet verdikleri zararlardan dolayı şirkete karşı 336 ncı madde hükmünce mesuldürler.
- ▶ 338 inci madde gereğince bu bapta kusura iştirak etmediği sabit olan âza, mesul olmaz.

Netice ;

- ▶ Limited ve Anonim Şirketlerde

- ▶ İç Denetim Organı vardır;

- ▶ Murakabe(Denetim) Kurulu

BELEDİYE ŞİRKETLERİNİN DENETİMİNİN ÇEŞİTLERİ

- ▶ 1.TAM(KOMPLE)DENETİM
- ▶ 2.KONU BAZLI(KİSMİ)DENETİM
- ▶ 3.DOLAYLI DENETİM
- ▶ 4.İÇ DENETİM
- ▶ 5.İDARİ İŞLEM İTİRAZ DENETİMİ
- ▶ 6.MALİ TASDİK DENETİMİ

1.TAM(KOMPLE)DENETİM

- ▶ ORTAKLIKLARIN DENETİMİNDE DAİR TÜZÜK

- ▶ B.K.K. 15/07/1972 - 7/4656

KAPSAM VE DEYİM

- ▶ Madde 1 –

▶ a) Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kurulan anonim, limited, sermayesi paylara bölünmüş komandit ortaklıklar,

▶ b) Devlet, il ve belediye gibi kamu tüzel kişilerinin sermaye payı bulunan ortaklıkların, özel kanunlarla kurulan ortaklıkların, imtiyazlı ortaklıkların ve sigorta ortaklıkları gibi ortaklıkların Türk Ticaret Kanununa ilişkin işlemleri,

- ▶ Ticaret Bakanlığınca bu Tüzük hükümlerine göre denetlenir.

DENETLEME ESASLARI

- ▶ Madde 4 –

- ▶ Bakanlık, ortaklığın denetimine

- ▶ re'sen veya

- ▶ ortakların yahut

- ▶ üçüncü şahısların istem ve şikayetleri üzerine karar verebilir.

Madde 5 –

- ▶ Müfettiş, gerekli görürse

▶ denetlediği ortaklığın sermaye iştiraki bulunan veya bu ortaklığa sermaye iştiraki olan ve bu Tüzük kapsamına giren ortaklıkların işlemlerini de re'sen denetler ve bu durumu derhal Bakanlığa bildirir.

SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI TEFTİŞ KURULU TÜZÜĞÜ

► MÜFETTİŞLERİN GÖREV VE YETKİLERİ

► Madde 13 - Müfettişler, Bakanın emir veya onayı üzerine,

► A) Bakanlık teşkilatıyla bağlı ve ilgili kuruluşların ve Bakanlığın denetimi altındaki kuruluşların çalışma, hesap ve işlemlerinin teftiş, inceleme, soruşturma işlerini yürütmek...
Devlet Denetleme Kurulunun Görevi

► Madde 2 - Devlet Denetleme Kurulunun görevi Cumhurbaşkanının isteği üzerine;

► b) Tüm kamu kuruluş ve kurumları tarafından en az sermayelerinin yarısından çoğuna katılmak suretiyle oluşturulan her türlü kuruluştadır,

► Her türlü inceleme, araştırma ve denetlemeler yapmaktır.

Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığının Görev ve Yetkileri Yön.

► a) Bütün kamu kurum ve kuruluşlarıyla, bunların iştirak ve ortaklıklarında, her türlü inceleme, araştırma, soruşturma ve teftiş yapmak veya yaptırmak,

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI MÜLKİYE TEFTİŞ KURULU TÜZÜĞÜ

► Teftiş Kurulunun görevleri

► Madde 5 – Teftiş Kurulunun görevleri aşağıda gösterilmiştir :

► Mahalli idarelerle bunlara bağlı ve bunların kurdukları veya özel kanunlarla kurulan birlik, işletme, müessese ve teşebbüslerin(ŞİRKETLER YOK) çalışmalarını, işlemlerini ve hesaplarını teftiş etmek ve denetlemek,

2.KONU BAZLI(KİSMİ)DENETİM

► MALİYE BAKANLIĞI TEŞKİLAT VE GÖREVLERİ HAKKINDA 178 SAYILI KHK

► a) Genel ve özel bütçeli dairelerle fonlar, döner sermayeli kuruluşlar, kuruluş ve statüsü ne olursa olsun sermayesinin en az yarısı Devlete ait olan kuruluşlar ve bu daire ve kuruluşların birlikte veya ayrı ayrı sermayelerinin en az yarısına iştiraki olan kuruluşları mali yönden teftiş etmek....

Hazine Kontrolörleri Kurulu Başkanlığı

► 1.Hazine garantili kamu ve özel borçlanmalar ile ilgili mevzuat çerçevesinde;

► krediyi kullanan veya yatırımcı kuruluş nezdinde mali bünye ve yeterlilik incelemelerini yapmak,

► 2.Yatırımlara İlişkin Teşvik Mevzuatı kapsamında incelemeler yapmak,

Ayrıca ,

► Bakanlıkların (Sağlık Bakanlığı,Enerji Bakanlığı,Turizm Bakanlığı,Ulaştırma Bakanlığı ...)Kendi kanunlarından kaynaklanan konu bazlı ,kısmi denetimleri

► SGK Denetimi

► İş Teftiş Kurulu Denetimi...

3.DOLAYLI DENETİM

► 5393 Belediye Kanunu

► Madde 56 – FAALİYET RAPORU

► Belediye başkanı, 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun 41 inci maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen biçimde; stratejik plân ve performans

programına göre yürütülen faaliyetleri, belirlenmiş performans ölçütlerine göre hedef ve gerçekleşme durumu ile meydana gelen sapmaların nedenlerini ve belediye borçlarının durumunu açıklayan faaliyet raporunu hazırlar. Faaliyet raporunda, bağlı kuruluş ve işletmeler ile belediye ortaklıklarına ilişkin söz konusu bilgi ve değerlendirmelere de yer verilir.

► Faaliyet raporu nisan ayı toplantısında belediye başkanı tarafından meclise sunulur. Raporun bir örneği İçişleri Bakanlığına gönderilir ve kamuoyuna da açıklanır.

MECLİSİN BİLGİ EDİNME VE DENETİM YOLLARI

► Madde 26 –

► Belediye meclisi, bilgi edinme ve denetim yetkisini faaliyet raporunu değerlendirme, denetim komisyonu, soru, genel görüşme ve gensoru yoluyla kullanır.

► Belediye başkanınca meclise sunulan bir önceki yıla ait faaliyet raporundaki açıklamalar, meclis üye tam sayısının dörtte üç çoğunluğuyla yeterli görülmezse, yetersizlik kararıyla görüşmeleri kapsayan tutanak, meclis başkan vekili tarafından mahallin mülkî idare amirine gönderilir.

S O R U

► **BELEDİYE BAŞKANININ**

► **BELEDİYE ŞİRKETLERİNİ**

► **DENETLEME YETKİSİ**

► **VAR MI ?**

BELEDİYE BAŞKANININ GÖREV VE YETKİLERİ

► Madde 38 - Belediye başkanının görev ve yetkileri şunlardır:

k) Belediye ve bağlı kuruluşları ile işletmelerini denetlemek.

S O R U

► **BELEDİYE DENETİM KOMİSYONUNUN**

► **BELEDİYE ŞİRKETLERİNİ**

► **DENETLEME YETKİSİ**

► **VAR MI ?**

DENETİM KOMİSYONU

► Madde 25 - İl ve ilçe belediyeleri ile nüfusu 10.000'in üzerindeki belediyelerde, ...

► belediyenin

► bir önceki yıl gelir ve giderleri ile bunlara ilişkin hesap kayıt ve işlemlerinin denetimi için ....

4.İÇ DENETİM

- ▶ Şirketlerde
- ▶ İç Denetim Organı Olarak
- ▶ Murakabele (Denetim) Kurulu tarafından
- ▶ yapılan denetim

5.İDARİ İŞLEM İTİRAZ DENETİMİ

- ▶ 4734 SAYILI KAMU İHALE KANUNU
  - ▶ Kamu İhale Kurumu-Madde 53
  - ▶ a) Kamu İhale Kurumu, bu Kanunda belirtilen esas, usul ve işlemlerin doğru olarak uygulanması konusunda görevli ve yetkilidir.
  - ▶ 1) İhalenin başlangıcından sözleşmenin imzalanmasına kadar olan süre içerisinde idarece yapılan işlemlerde bu Kanun ve ilgili mevzuat hükümlerine uygun olmadığına ilişkin şikayetleri inceleyerek sonuçlandırmak.
- #### **6.MALİ TASDİK DENETİMİ**

- ▶ 3568 SAYILI
  - ▶ SM, SMMM VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK KANUNU
  - ▶ KAPSAMINDA YAPILAN DENETİM
- Mesleğin konusu

- ▶ Madde 2 –
- ▶ Muhasebecilik ve malî müşavirlik mesleğinin konusu :
Gerçek ve tüzelkişilere ait teşebbüs ve işletmelerin;
a) Genel kabul görmüş muhasebe prensipleri ve ilgili mevzuat hükümleri gereğince, defterlerini tutmak, bilanço, kâr-zarar tablosu ve beyannameleri ile diğer belgelerini düzenlemek ve benzeri işleri yapmak.
Yeminli malî müşavirlik mesleğinin konusu :

- ▶ Fıkrasının (b) ve (c) bentlerinde yazılı işleri yapmanın yanında
- ▶ Kanununun 12 nci maddesine göre tasdik işlerini yapmaktır.

Tasdik ve tasdikten doğan sorumluluk

Madde 12 - Yeminli malî müşavirler gerçek ve tüzelkişilerin veya bunların teşebbüs ve işletmelerinin mali tablolarının ve beyannamelerinin mevzuat hükümleri, muhasebe prensipleri ile muhasebe standartlarına uygunluğunu ve hesapların denetim standartlarına göre incelediğini tasdik ederler.

YENİ DÖNEMDE BELEDİYE ŞİRKETLERİNDE DENETİM

► SAYIŞTAY KANUNU

► TASARISI

Tanımlar

► Madde 2.- Bu Kanunun uygulanmasında;

► a) Sayıştay denetimi: Düzenlilik ve performans denetimini,

► b) Düzenlilik denetimi: Mali denetim ve uygunluk denetimini,

► c) Mali denetim: Kamu idarelerinin hesap ve işlemleri ile mali faaliyet, mali yönetim ve kontrol sistemlerinin değerlendirme sonuçları esas alınarak mali rapor ve tablolarının güvenilirliği ve doğruluğuna ilişkin denetimi,

► d) Uygunluk denetimi: Kamu idarelerinin gelir, gider, mal ile diğer hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunun incelenmesini içeren denetimi,

► e) Performans denetimi: Hesap verme sorumluluğu çerçevesinde, kamu idarelerinin iyi yönetim ilkeleri esas alınarak kaynaklarının ekonomik ve verimli kullanımı ile faaliyetlerinin kurum hedeflerine ulaşmadaki etkililiğinin değerlendirilmesini,
Kamu idaresi

► Kamu veya özel hukuk hükümlerine tabi olup olmadığına bakılmaksızın Sayıştay denetimine tabi tüm idare, kuruluş, müessese, birlik, vakıf, işletme, bağlı ortaklık ve şirketleri,

► ifade eder.

Denetim alanı

► Madde 4.- Sayıştay;

► a) ... anonim ortaklık şeklinde kurulmuş olanlar da dahil olmak üzere diğer kamu idarelerini (kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları hariç),

► b) ... idarelerin kurdukları veya doğrudan doğruya yada dolaylı olarak ortak oldukları her çeşit idare, kuruluş, müessese, birlik, vakıf, işletme ve şirketleri (kamu payının yarıdan az olması halinde ortaklık hakları yönüyle),

► c) Kamu idareleri tarafından yapılan tüm kaynak aktarımları ve kullanımları ile yurtiçi ve yurtdışından sağlanan diğer kaynakların ve fonların kullanımını,

► d) Kamu idareleri bütçelerinde yer alıp almadığına bakılmaksızın tüm kamu hesaplarını (özel hesaplar dahil), fonlarını, kaynaklarını ve faaliyetlerini,

► denetler.